

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Kettunen, Jaana; Vuorinen, Raimo

Title: Uraohjauksen tutkimus ja sen merkitys

Year: 2023

Version: Published version

Copyright: © 2023 Uraohjaajat ja -valmentajat ry

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Kettunen, J., & Vuorinen, R. (2023). Uraohjauksen tutkimus ja sen merkitys. In A. Sesay, P. Rosenius, & R.-L. Hakkarainen (Eds.), *10 vuotta uraohjauksen asialla* (pp. 38-40). Uraohjaajat ja -valmentajat ry. <https://uraohjaajat.fi/wp-content/uploads/2023/09/10-vuotta-uraohjauksen-asialla-julkaisu-2023.pdf>

URAOHJAUksen TUTKIMUS JA SEN MERKITYS

Tämän päivän nopeasti muuttuvassa maailmassa uraohjauksen merkitys korostuu entisestään. Tutkimuksen avulla voimme syventää ymmärrystä ohjauspalveluiden laadusta ja vaikuttavuudesta yksilöiden eri elämänvaiheissa. Uraohjauksen tutkimus ja tutkimuspohjainen kehittäminen luo perustan kattaville, kustannustehokkaille ja yhdenvertaisille ohjausjärjestelyille ja -käytännöille. Uraohjauksen tutkimus myös yhdistää teorian ja käytännön. Se tarjoaa ammattilaisille tietopohjan, johon he voivat perustaa työnsä, sen arvioinnin ja jatkuvan kehittämisen.

Kahden viime vuosikymmenen aikana useat maat ovat nostaneet tiedolla johtamisen tai monialaisten tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelujen (TNO-palvelujen) tutkimustietoon perustuvan

kehittämisen kansalliseksi kehittämiskohteeksi (Barnes ym., 2020). Eurooppalaisen elinikäisen ohjauksen verkoston (ELGPN, 2015) mukaan ohjauksen tutkimuksella on osoitettu olevan seuraavaa laajempaa lisäarvoa:

- Tietojen kerääminen ja analysointi edistää tutkimusperusteisen toimintapolitiikan kehitystyötä.
- Vaikuttavuuden arviointi tukee toimintapolitiikan ja palvelujärjestelyjen kehitystyön eri osa-alueita, kuten strategisten tavoitteiden asettamista, palvelujen suunnittelua ja kehitystä, havaittujen puutteiden tunnistamista palvelujen toteuttamisessa, ohjaajien koulutustarpeiden tunnistamista sekä resurssien ja ohjauksen toteutukseen käytettyjen varojen kohdentamista ja optimointia.

- Vaikuttavuuden arviointi tukee yksilöiden osallisuuden edistämisen ja yhteiskunnallisen vastuun seuranta sekä ohjausmenetelmien, työvälineiden ja -käytäntöjen yhdenmukaisuuden varmistamista.

- Luotettava tutkimusperustainen tieto uraohjauksen eri työmuotojen vaikuttavuudesta on edellytys hyvän toimintapolitiikan kehitystyölle.

Ohjauspalvelujen tiedolla johtamisessa ja tutkimuksen kohteiden määrittelyssä on kuitenkin otettava huomioon ohjauksen monitasoisuus, sen asema eri hallinnonaloja läpäisevänä yhteisenä tavoitteena sekä sen liittymispinnat eri hallinnonaloille. Ohjausta voidaan järjestää eri ikäisille tarjottavina erillisinä palveluina tai kaikenikäisille tarjot-

tavana yhteisenä ja eri tahojen yhteisesti rahoitettavana palveluna. Tutkimuksen toteutuksessa huomioon otettavaa ohjauksen monitasoisuutta kuvaa esimerkiksi palvelujen käyttäjien ikä, tausta, valmiudet eri palvelumuotojen käyttöön, kotipaikka ja asema työmarkkinoilla. Vastaavasti palvelun luonne vaihtelee tiedonvälityksestä ja ryhmäohjauksesta pitempikestoiseen henkilökohtaisesti räätälöityyn prosessiin. Edelliset näkökulmat huomioon ottava tutkimus voi tarjota kriittisen näkemyksen eri työmuotojen sovellettavuudesta muissa toimintaympäristöissä (ELGPN, 2015).

Toisaalta kattavan ja yksiselitteisen tutkimuksen toteuttamiseen ja tiedon tuottamiseen voi sisältyä useita rinnakkaisia jännitteitä. Eri tieteenalat ja sidos-

ryhmät, kuten kansalaiset, palvelujen tuottajat, rahoittajat ja tutkijat pyrkivät kukin tarkastelemaan ohjauksen järjestämistä sekä tuloksia omista näkökulmistaan. Lisäksi toteutuneesta ohjauksesta kerätyn tiedon kattavuus ja luonne voi olla erilainen eri organisaatioissa. Ohjauksen järjestämistä ja tulosta koskevan näytön kokoamisen vaikeuteen liittyy myös se, että yksilöt pystyvät konkreettisemmin kuvaamaan ohjauksen jälkeen tapahtunutta elämäntilanteen muutosta (esim. aloitettua opiskelua tai uutta työpaikkaa) kuin antamaan yksilöityä palautetta itse ohjaustapahtumasta ja sen vaikutuksista (Barnes ym., 2020).

Näyttää siltä, että Suomessa on varsin runsaasti tutkimusta teemoista, jotka ovat suoraan tai välillisesti yhteydessä ohjauk-

seen. Kuitenkin samanaikaisesti meiltä puuttuu yhtenäinen jäsenyys teemoista, joita koskevaa tietoa olisi tarkoituksenmukaista koota yhteen. Ohjauksellisen toiminnan tärkeys ja hyödyllisyys on kirjattu moniin asiakirjoihin. Silti tieto ohjauksen panoksista, riittävydestä, laadusta ja vaikutuksista on Valtiontalouden tarkastusviraston (2015) tekemän ohjauksen monialaista yhteistyötä koskeneen tuloksellisuustarkastuksen mukaan hyvin puutteellista. Ohjauksen kokonaistilaa on voitu välillisesti arvioida lähinnä erillisten valtakunnallisten kehittämishankkeiden arviointiraporttien, yksittäisten tutkimusten ja artikkeleiden tai niiden osien kautta. Myös Sanna Marinin hallitusohjelmaan sisältyneiden kehittämishankkeiden seuranta on ollut muusta tutkimuksesta irrallista. Mikäli kansal-

lisesti ei ole olemassa yhteiseen standardiin perustuvaa dokumentaatiota ohjaukseen sijoitetuista resursseista, ohjausprosesseista tai saavutetuista tuloksista, on vaikea tehdä kattavaa arviota ohjauksen laadusta tai vaikuttavuudesta (Barnes ym., 2020).

Tämän takia ohjauspalvelujen laadun ja systemaattisen kehittämisen vahvistamiseksi tarvittaisiin lisää kattavia temaattisia tutkimusohjelmia. Tarvittaisiin luotettavaa tutkimus- ja arviointitietoa, jotta olemassa olevia resursseja voisi kohdentaa tarkoituksenmukaisemmin edistämään nuorten ja aikuisten siirtymiä koulutuksen ja työn välillä.

Tutkimusprofessori Jaana Kettunen on kansainvälisesti tunnettu ohjausalan tutkija. Hän on keskittynyt tutkimuksissaan elinikäisen ohjauksen toimintapolitiikkaan, monialaisten palvelujärjestelyjen kehittämiseen ja arviointiin sekä erityisesti tieto- ja viestintäteknologian ohjauskäytön edistämiseen. Hän on ohjausalan maailmanjärjestön IAEVG:n puheenjohtaja.

Raimo Vuorinen, KT, on toiminut kouluttajana ja tutkijana sekä kansallisissa että kansainvälisissä monialaisen elinikäisen ohjauksen kehittämishankkeissa ja asiantuntijaryhmissä. Vuosina 2007-15 hän toimi Eurooppalaisen elinikäisen ohjauksen toimintapolitiikan verkoston koordinaattorina.

Lähteet

Barnes, S.-A., Bimrose, J., Brown, A. Kettunen, J. & Vuorinen, R. (2020). Lifelong guidance policy and practice in the EU : trends, challenges and opportunities. Final report. Luxembourg: European Commission. <http://doi.org/10.2767/91185>

ELGPN [European Lifelong Guidance Policy Network]. (2015). Guidelines for policies and systems development for lifelong guidance: A reference framework for the EU and for the commission. ELGPN Tools No. 6. University of Jyväskylä.

Valtiontalouden tarkastusvirasto (2015). Yhteistyö opintojen ohjauksessa ja uraohjauksessa. Tuloksellisuustarkastuskertomus 5. https://www.vtv.fi/files/4701/05_2015_Yhteistyö_opintojen_ohjauksessa_ja_uraohjauksessa.pdf

Teea Oja ja Teija Felt

ELOISAA OHJAUSTA - URAOHJAUKSEN TULEVAISUUDEN NÄKYMÄ

Elinikäisen ohjauksen kokonaisuutta on kehitetty Suomessa pitkään. Eri aikoina kehittämispainotukset ovat vaihdelleet. Päätynyt hallituskausi painotti jatkuvaa oppimista ja ohjauksen roolia osaamisen kehittämisessä. Monialaisten ohjauspalveluiden vakiinnuttamisessa saatiin monia onnistumisia ja valtakunnallinen ELO-foorumi työsti ja julkaisi uuden elinikäisen ohjauksen strategian. Myös laajan ministeriöiden, työmarkkinajärjestöjen, työpaikkojen ja muiden työelämäasiantuntijoiden yhteistyönä toteutetun TYÖ2030 - Työn ja hyvinvoinnin kehittämisohjelman hankkeet nostivat esiin osaamisen ja oppimisen kysymyksiä (Työterveyslaitos). Tällä hetkellä

niin Suomessa kuin koko Euroopassakin pinnalla on työnantajien vaikeus löytää osaavaa työvoimaa.

Uraohjaus elää mukana ajassa

Uraohjauksen rooli tulee vahvistumaan entisestään, jotta kaikki voivat tunnistaa jo olemassa olevan osaamisensa kattavasti ja hyödyntää sitä mm. työllistymisessä ja työelämässä, ja jotta työurat soljuvat yksilöä innostavalla tavalla suotuisasti, yhteensovittuen työelämän tarpeiden ja mahdollisuuksien kanssa. Uraohjaus vahvistaa yksilön urahyvinvointia, joka näkyy muun muassa työssä koettuina merkityksellisyy-

den, pätevyuden ja omistautumisen tunteina. Näistä syntyy yksilön ja yhteisön hyvinvointia, mutta myös yhteiskunnallisesti merkittävää tuottavuutta ja kasvua, joka puolestaan vahvistaa suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa.

Toisaalta uraohjaus kohtaa tällä hetkellä ja tulevaisuudessa sekä vanhoja ja tuttuja että uusia haasteita. Esimerkiksi sukupuolen mukainen segregatio työmarkkinoilla on pitkäkestoinen ongelma, jonka lievittämiseksi on toteutettu kehittämishanke, jos toinenkin. Tilanne ei kuitenkaan helpotu, vaan segregatio on jopa syventynyt vuosikymmenten saatossa. Koulutus- ja urapolun nivel- ja siirtymävaiheiden